

درس چهاردهم

«راز زندگی»

آموختنی‌ها

- ۱ آشنایی با نوندایی از شعر نو
- ۲ توجه کردن به زیبایی‌های زندگی و تقویت روحیه مثبت اندیش
- ۳ آشنایی با آرایشی «شخصیت‌بخشی» یا «تشخیص»
- ۴ آشنایی با آرایشی «منظره»
- ۵ آشنایی با «قیصر امین‌پور»، «مهدی آذرینزی» و کتاب «مرزبان‌نامه»
- ۶ شناخت راهکارهایی جهت درست‌نویسی و تقویت املا

جعبه‌ی کلمات

کلمات مترادف

بزاز:
ثواب: پاداش کار نیک
بی‌انصافی:

کلمات متضاد

درون = برون

کلمات هم‌خانواده

منظره، منظره، نظر، نظارت، منظور
بی‌انصافی، منصف، انصاف، انصافانه

متأسف: شرمنده

هم‌نوع: همانند، هم‌شکل

دوره‌گرد:

شکفتن = بستن

متأسف، تأسف، اسفناک
متشکر، تشکر، شکر، شاکر

راز زندگی

غنچه با ناراحتی گفت: زندگی نخندیدن و در گوشه‌ای تنها نشستن است.
گل با خنده گفت: به راستی که زندگی مانند شکفتن یک گل است و گفتن رمز و راز با زبان سبز
مانند برگ گل‌ها و درختان است.
همچنان گفت‌وگویی غنچه و گل از درون باغچه شنیده می‌شد.
نظر تو چیست؟ به نظرت کدام یک از آن‌ها درست گفته‌اند؟ من که فکر می‌کنم گل به راز زندگی
پی برده است و به آن اشاره کرد. بالاخره او گل است و از غنچه تجربه بیشتری دارد.

بخوان و بدان

آرایه‌ی تشخیص یا جان‌بخشی به اشیا (جاندار پنداری)

هر گاه نویسنده یا شاعر برای زیباتر شدن سخن خود، ویژگی‌های انسانی را به غیر انسان نسبت دهد، از آرایه‌ی شخصیت بخشی یا تشخیص استفاده کرده است.

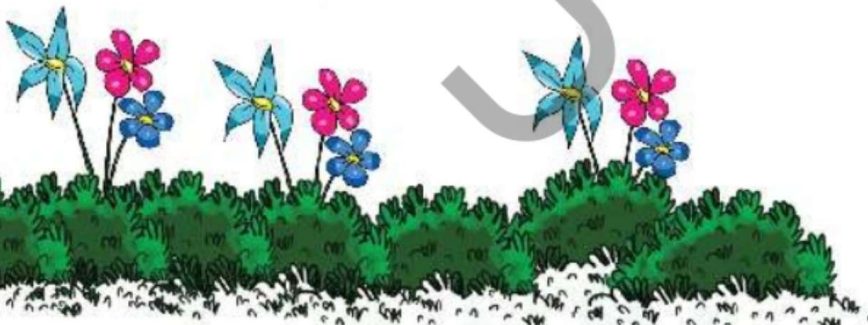
مثال: شب ز اسرار علی آگاه است.

در این مثال شاعر، شب را مانند انسان آگاه پنداشته است و ویژگی آگاهی که مربوط به انسان است را به شب نسبت داده است.

مناظره

گاهی در شعر شخصیت‌های انسانی و غیر انسانی به صورت پرسش و پاسخ و یا بحث و مجادله، با هم به گفت‌وگو می‌پردازند که به آن «مناظره» گفته می‌شود. مناظره؛ یعنی نظر خواهی، شخصیت‌های انسانی و غیر انسانی هر کدام در مورد موضوعی خاص، نظر خود را بیان می‌کنند. مانند: شعر راز زندگی
* پروین اعتصامی، در سرودن مناظره، شهرت زیادی دارد.

فارسی هشتم دبستان

یکی از راه‌های درست نویسی و تقویت املا، شناخت کلمات تنوین در زبان عربی است که در زبان فارسی کاربرد دارد. مانند: تقریباً، حتماً، ... و همچنین شناخت کلماتی است که پایان آن‌ها صدای «آ» می‌دهد ولی به صورت «ی» نوشته می‌شود. مانند: حتی، الف: پنج کلمه بنویس که مانند کلمه‌ی «حتماً» آخر آن تنوین داشته باشد.

ب: پنج کلمه بنویس که مانند کلمه‌ی «عبسی»، نوشته شود.

واژه‌ی «کسر» فارسی شده‌ی «کسری» بوده که بهتر است در زبان فارسی به صورت «کسره» نوشته شود، ولی در هر دو صورت درست است.

ب: غلط‌های املائی به کار رفته در هر عبارت را اصلاح کن و شکل صحیح آن را در جای خالی بنویس.

- ۱) خیلی معزرت می‌خواهم تو را تنها گذاشتم. (.....)
- ۲) از لطف شما متشکرم. رازی به زحمت نیستم. (.....)
- ۳) از جوانمردی تو سپاس‌گذارم و دعاگو خواهم شد. (.....)

تمرین

۱ معنای هر واژه را از ستون مقابل، به آن وصل کن. (دو مورد، اضافی است.)

بی معرفتی	بزاز
پاداش	متأسف
پارچه فروش	ثواب
شرمنده	بی انصافی
بی عدالتی	
درست	

۲ درستی و نادرستی جملات زیر را مشخص کرده و در صورت نادرستی، درست آن‌ها را بنویس.

الف: یکی دو پیرهن بیشتر پاره کردن، کنایه از «رشد زیاد» است.

ب: «زندگی، شکستن است»؛ یعنی «نو شدن و شروع دوباره».

۳ کنایه‌ی به کار رفته در جمله‌ی زیر را معنی کن.

زندگی، گوشه‌ای درون خود نشستن است.

۴ کدام یک از واژه‌ها و ترکیب‌های مشخص شده در متن زیر، «نهاد» نیستند؟

«حق با تو است که کمک کردن به هم‌نوع، کار پسندیده‌ای است و ثواب هم دارد اما از این متأسفم که اسب من دیشب گاه و جو نخورده و بار گذاشتن روی او بی‌انصافی است.»

۵ توضیحات زیر، در مورد کیست؟

«وی از شاعران برجسته‌ی دوران انقلاب اسلامی است و موفق به کسب جایزه‌ی «مرغ آمین» در سال ۱۳۶۸ شد.»

۶ در کدام نوع نوشته باید مطالب اصلی متن ذکر شود و از گفتن جزئیات پرهیز شود؟

با توجه به سوالات داده شده پاسخ مناسب را انتخاب کن.

الف: در کدام گزینه، شخصیت‌بخشی دیده نمی‌شود؟

- (۱) گل به راز زندگی اشاره کرده است.
 (۲) غنچه بادل گرفته گفت.
 (۳) گل به خنده گفت.
 (۴) زندگی لب ز خنده بستن است.

ب: کدام گزینه، نمی‌تواند شروع یک مناظره، باشد؟

- (۱) به نومیدی، سحرگه گفت امید که کس نلسازگاری چون تو نشیند.
 (۲) بلبل آهسته به گل گفت: شبی که مرا از تو تمنایی هست.
 (۳) در دست بانویی، به نخعی گفت سوزنی کای هرزه گرد بی‌سر و بی‌پا چه می‌کنی؟
 (۴) ای خوشا سودای دل از دیده پنهان داشتن میبخت تحقیق را در دفتر جان داشتن.

پ: در مصراع «غنچه با دل گرفته گفت»، نقش دستوری «غنچه»، چیست؟

- (۱) صفت (۲) نهاد (۳) مفعول (۴) فعل

ت: در کدامیک از گزینه‌های داده شده آرایه «تشخیص»، دیده می‌شود؟

- (۱) باغ بی‌برگی که می‌گوید که زیبا نیست؟
 (۲) به شکوفه‌ها به باران برسان سلام ما را.
 (۳) عییم مکن که آهوی مردم (مردمک) ندیده‌ام.
 (۴) به دشت پر ملال ما پرنده پرنمی‌زند.

خوانش و پردازش

حکایت زیر را خوانده و به سوالات مربوط به آن پاسخ بده.

۸

اسکندر رومی را پرسیدند: «دیار مشرق و مغرب به چه گرفتی که ملوک پیشین را گنج‌ها و عمر و ملک و لشکر بیش از این بوده است و ایشان را چنین پیروزی، میسر نشده؟» گفت: «به یاری خدا هر مملکتی را که گرفتم مردمش نیازردم و نام پادشاهان جز به نیکویی نبردم.»

«گلستان سهری باب اول با اندکی تغییر»

الف: تفاوت پادشاهان دیگر نسبت به اسکندر رومی در چه چیزهایی بود؟

.....

ب: کدام یک از واژه‌های حکایت، مترادف واژه‌ی ممکن، است؟

.....

پ: دلیل موفقیت اسکندر در چه بود؟

.....

ت: رفتار پسندیده با مردم و بدگویی نکردن از گذشتگان چه تأثیری بر زندگی انسان دارد؟

.....

۱. ملوک: پادشاهان

فارسی هشتم دبستان

